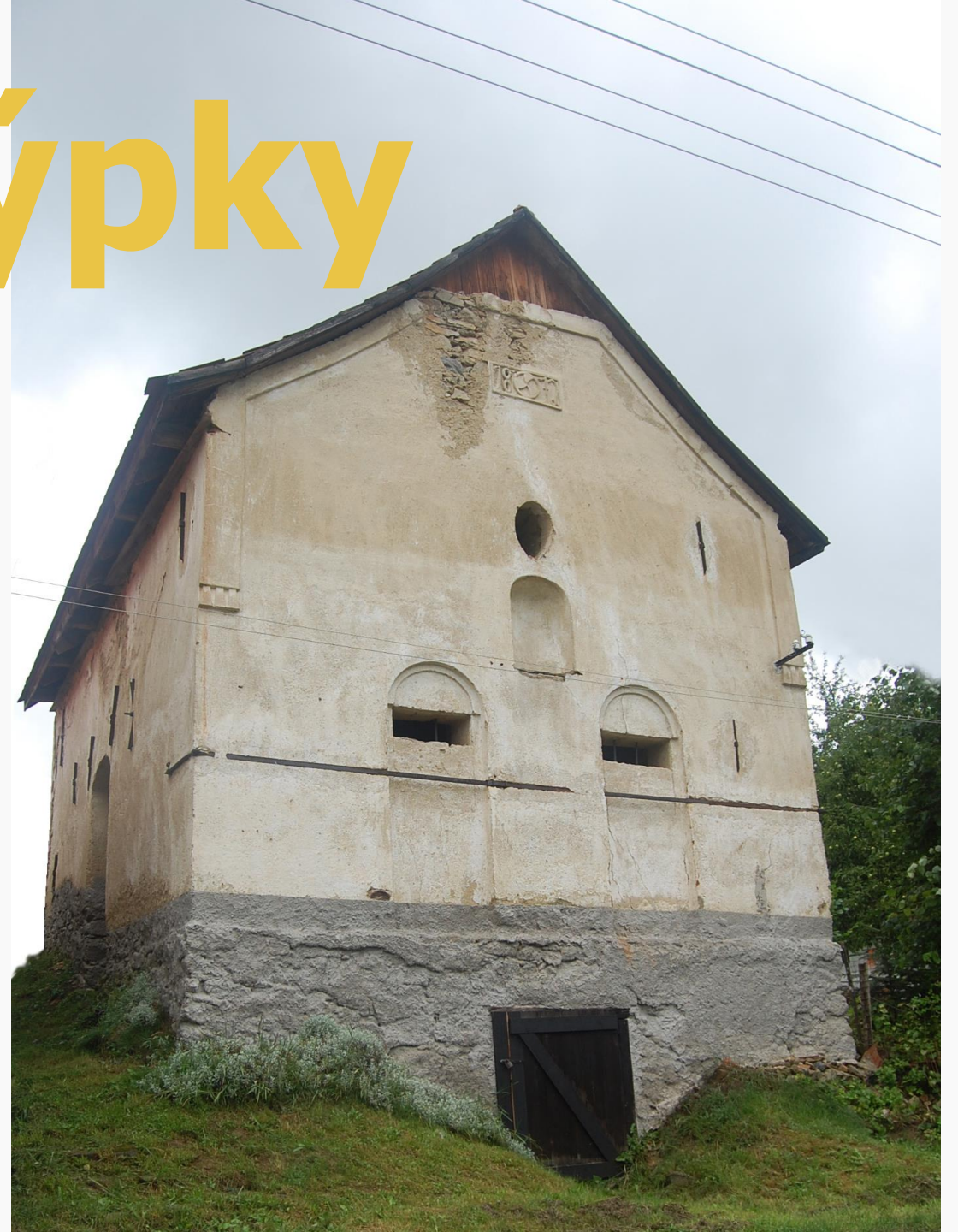

Rol'nícke sýpky na Liptove

Diplomová práca

Institut für Denkmalpflege und Bauen im Bestand,
TU Wien

Anna Nemcová 2018

Obsah diplomovej práce:

- definícia roľníckej sýpky
- dokumentácia konkrétnej roľníckej sýpky na Liptove, historické a geografické súvislosti
- typológia roľníckych sýpok na Slovensku
- mapovanie roľníckych sýpok v jednotlivých dedinách na Liptove (katalóg)
- určenie pamiatkovej hodnoty objektu a návrh na jeho ďalšie využitie v rámci cykloturistického chodníka po liptovských sýpkach

Čo je to vlastne roľnícka sýpka?

- sýpka menších rozmerov (obr. vpravo) v rámci jednej hospodárskej usadlosti (na rozdiel od tzv. panských sýpok, ktorú vidíme na obr. vľavo)

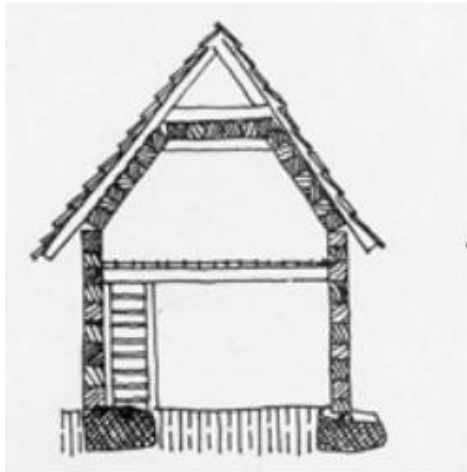
Využitie sýpok – sýpka pokladnica gazdov

- hlavný priestor - obilie a iné potraviny (strukoviny, syr, údené mäso)
 - na poschodí hodnotné predmety ako veno pre nevestu, sviatočné oblečenie, nástroje krosná, kolovraty, textil a konské postroje
- často podpivničená - zemiaky, koreňová zelenina
- tieto vzácnosti museli byť chránené predovšetkým pred ohňom

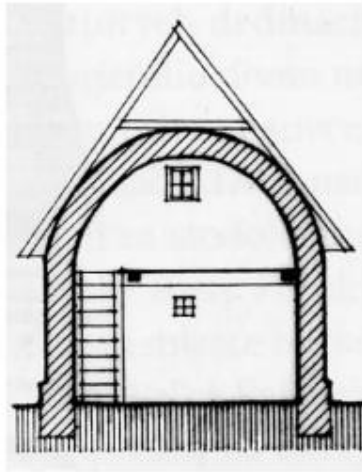

Požiarna ochrana – dôležitý faktor pri stavbe sýpok

- výber materiálu konštrukcií a ich priestorové usporiadanie
- umiestnením v rámci hospodárstva a obce
- osobitým typom sýpok boli sýpky s klenbou a strhnutel'nou strechou

(1)

(2)

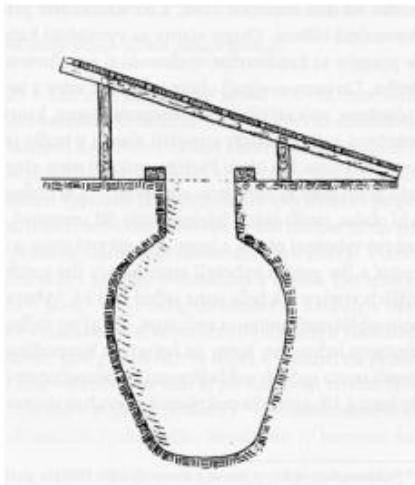
Opatrenia na ochranu skladovaných surovín

- vytvorenie vhodnej klímy na skladovanie
- dostatočné vetranie a sporé osvetlenie
- ochrana voči myšiam vytvorením tesných konštrukcií a dverí, dodatočná nasadením domácich zvierat - mačiek
- ochrana proti zlodejom – komplikované zámky a masívne dvere

Ďalšie typy roľníckych sýpok na Slovensku

- obilné jamy
- domy s výškou
- dvojposchodové sýpky
- sýpky so strmou strechou atď...

(3)

(4)

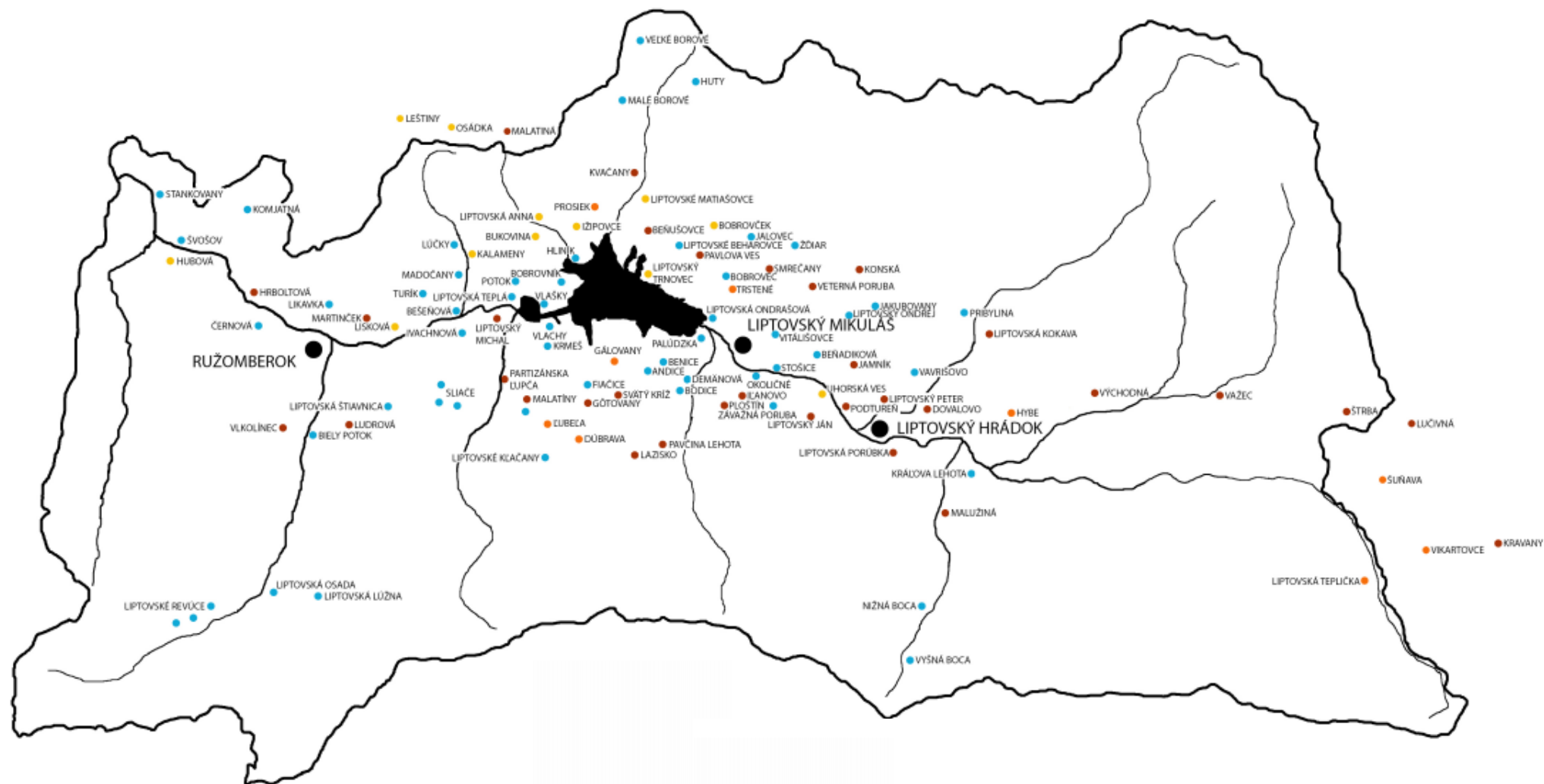

(5)

(6)

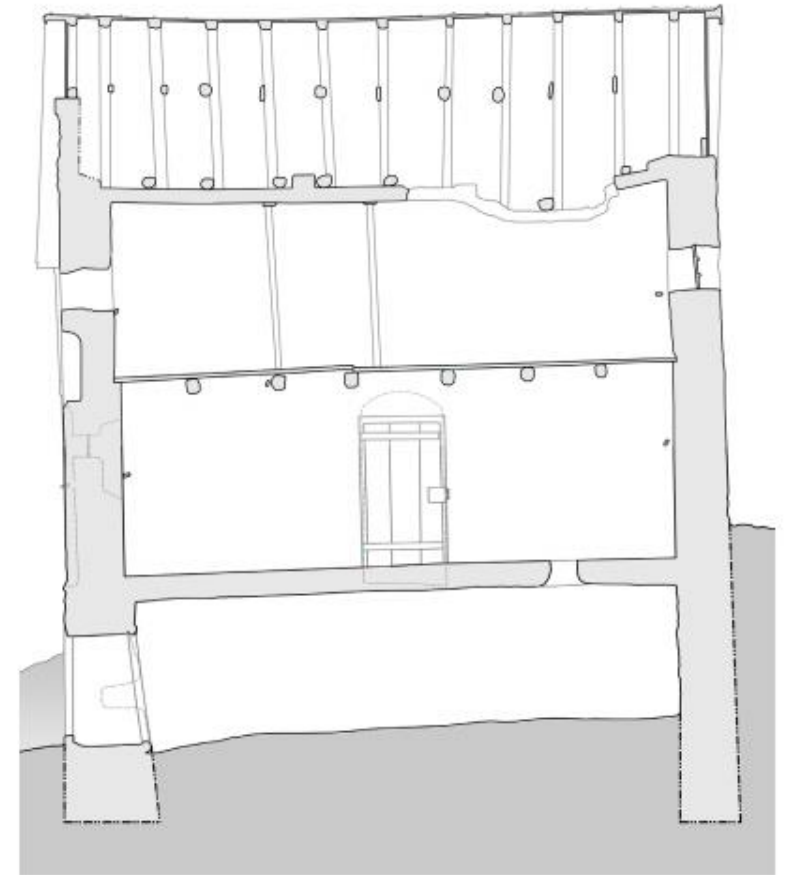
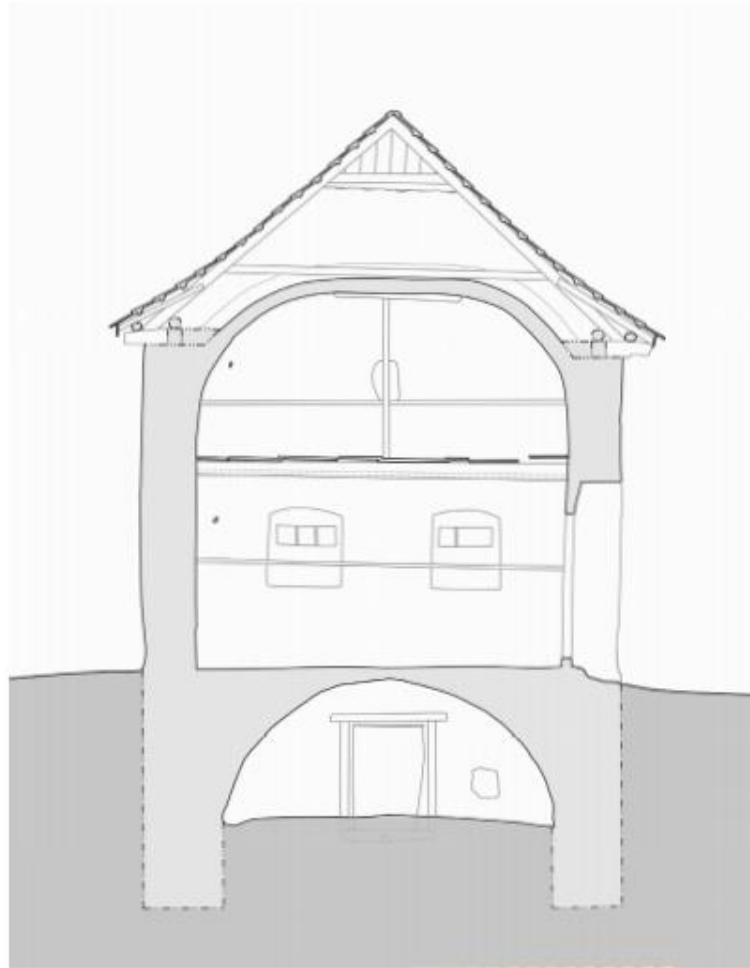
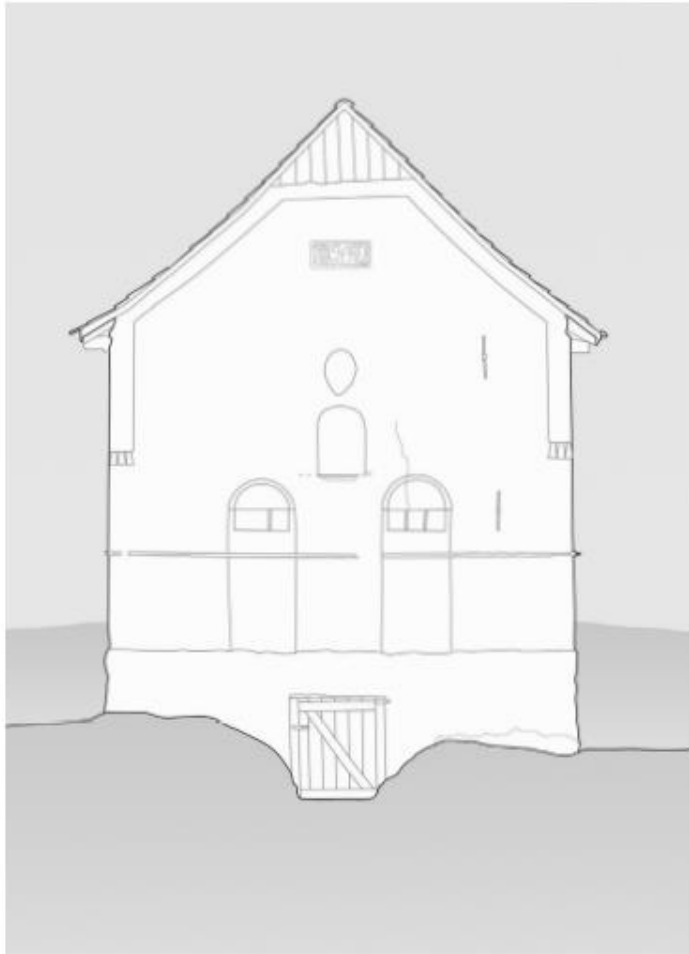
Prehľad zmapovaných dedín 2016-2018

Dojmy ☺

Murovaná sýpka rodiny Turčičikovcov z roku 1872, Dúbrava pri LM

0 1 2 3 5

Cyklo-/turistický chodník „Za liptovskými sýpkami“

- nadväzuje na katalóg, prepojenie existujúcich sýpok cyklo/turistickou sieťou
- sýpky ako zastávky/body záujmu s čiastočne vysvetľujúcimi funkciami, pričom má byť každá stavba obnovená v súlade s jej pamiatkovými hodnotami
- použité metódy majú siahať od údržby/konzervácie po prestavby či reštauračné práce
- aj využitie sa má obmieňať- jednotlivé sýpky môžu vysvetľovať rôzne aspekty vtedajších pomerov, môžu slúžiť ako gastronomické zariadenia/penzióny/požičovne bicyklov atď.
- realizácia takéhoto projektu je závislá na vôli a financiách majiteľoch týchto poväčšine v pôvodnom stave zachovaných objektov, program Obnov svoj dom prepláca len časť nákladov...
- diplomová práca ich zdokumentovala, na ich záchranu je potrebná ich popularizácia

Zdroje obrázkov:

- (1) MENCL, Václav, Lidová architektura v Československu, Praha 1980, obr.1022-1025
- (2) PODOLÁK, Ján, Tradičné poľnohospodárstvo na Slovensku, Bratislava 2008, obr.204
- (3) PODOLÁK, Ján, Tradičné poľnohospodárstvo na Slovensku, Bratislava 2008, obr.195
- (4) MENCL, Václav, Lidová architektura v Československu, Praha 1980, obr.97
- (5) FOLTYN, Ladislav, Alexander KEVICZKY, Ivan KUHN, Architektúra na Slovensku do polovice IX. storočia, Bratislava 1958, obr.139
- (6) Prílohy k objektu Hubová-sýpky, Signatúra T3930, Archív Pamiatkového Ústavu v Bratislave 1985
- (7) Foto v pravom dolnom rohu: Peter Kulášik

Pokiaľ nie je zdroj inak uvedený, autorkou je A.N.